

ZPRÁVA

Wolfgang Götz, ředitel

Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost

Při příležitosti uvedení

Výroční zprávy za rok 2007 o stavu drogové problematiky v Evropě

Embargo: 10:00 SEČ — 22. 11. 2007

Dnes zveřejněná *Výroční zpráva o stavu drogové problematiky v Evropě* se zabývá dvěma zásadními otázkami: Co v současné době víme o užívání drog v Evropě? Jaká poučení jsme získali o účinných opatřeních k řešení problémů souvisejících s drogami?

Tyto otázky jsou důležité, protože bez ohledu na politické přesvědčení nebo ideologický názor si tvůrci protidrogových politik v Evropě nyní uvědomují, že cesta vpřed při řešení drogových otázek spočívá v analýze dostupných důkazů o rozsahu a povaze problému a nákladech a přínosech různých přístupů. V tomto ohledu je zpráva rovněž dokladem závazku Evropy k vyvážené a fakticky podložené tvorbě politik a k dlouhodobému a vytrvalému úsilí namísto spoléhání se na řešení šitá horkou jehlou.

V Evropě představuje drogová situace i nadále vážnou výzvu pro zdravotní a sociální politiku i oblast prosazování práva a není problém identifikovat oblasti, které vzbuzují nejvíce obav. Je však rovněž nutné vzít v potaz dosažený pokrok a poukázat na oblasti, kde moudré investice přinášejí výsledky.

Dnes zveřejněná zpráva ukazuje, že se míra užívání drog v řadě důležitých oblastí ustálila, i když na historicky vysoké úrovni. V rámci vývoje v některých případech jsou dokonce patrné náznaky, jež vzbuzují opatrný optimismus — jedná se například o relativně stabilní míru užívání heroínu a konopí a většinou nízkou míru přenosu HIV mezi osobami, které drogy užívají injekčně. Došlo rovněž k dramatickému nárůstu investic do činností v rámci prevence, léčby a minimalizace škod a ke zlepšení spolupráce a k důslednějšímu zaměření v rámci snižování nabídky drog, jako například v oblasti boje proti obchodování s drogami a jejich distribuci. EU a její členské státy jsou nyní lépe vybaveny k řešení problémů s drogami než před deseti lety, a to díky protidrogovým strategiím a akčním plánům přijatým jak na úrovni EU, tak na národní úrovni, a rovněž díky konkrétním opatřením, které tyto strategie a plány přinášejí.

Příznivý vývoj spočívá dále v tom, že Evropa sehrává stále významnější úlohu v podpoře globálních opatření v rámci řešení drogové problematiky. Z nedávného auditu Evropské komise vyplývá, že EU nyní financuje opatření ke snižování poptávky a nabídky ve třetích zemích v objemu nejméně 750 milionů eur. EU je také hlavním mezinárodním sponzorem podporujícím práci Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC).

Hodnocení pokroku je právě nyní zcela na místě a je klíčové, neboť v Evropě i na mezinárodním poli vstupujeme do období úvah o úspěších dosažených v poslední době: v roce 2008 zahájí Evropská komise za podpory EMCDDA vyhodnocení dopadů současného evropského akčního plánu pro boj proti drogám (2005–2008) a Komise OSN pro omamné látky (CND) bude projednávat pokrok dosažený v naplňování cílů stanovených na zvláštním zasedání Valného shromáždění OSN (UNGASS) o drogách v roce 1998. EMCDDA rovněž podpoří proces hodnocení UNGASS tím, že poskytne podrobnější vyhodnocení situace v Evropě.

V celosvětovém kontextu můžeme s uspokojením konstatovat, že v řadě oblastí se evropská situace v oblasti drog jeví jako poměrně pozitivní. Užitečný náhled na relativní rozsah drogové problematiky v Evropě lze získat porovnáním situace v Evropě s drogovou situací v Austrálii, Kanadě a USA, přičemž tyto tři země mají k dispozici rozsáhlé a komplexní údaje o drogách. Například odhadovaný rozsah užívání konopí je v EU výrazně nižší než v těchto třech zemích. Rovněž se zdá, že metamfetamin se v Evropě užívá v omezené míře narozdíl od dalších částí světa, které v posledních letech zaznamenaly v užívání této drogy nárůst.

V rámci EU existují mezi jednotlivými zeměmi nadále značné rozdíly v povaze a rozsahu problému s drogami a rovněž ve způsobu jeho řešení. Stále více se však shodneme na základních otázkách, jako je nutnost dosažení toho, aby protidrogové politiky byly vyvážené, komplexní a založené na důkazech, a význam prevence, léčby a sociální rehabilitace.

Minimalizace škod, která bývala poněkud kontroverzním tématem, se rovněž stále více stává součástí komplexního souboru opatření ke snížení poptávky po drogách v Evropě. Zpráva Evropské komise z roku 2007 o provádění doporučení Rady o prevenci a zmírnění poškození zdraví v souvislosti s drogovou závislostí ⁽¹⁾, přijatého v roce 2003, došla k závěru, že toto doporučení sehrálo určitou roli při podpoře zemí v rozvíjení nebo rozšiřování činností k minimalizaci škod. Prakticky ve všech členských státech EU se dnes můžeme setkat se substituční léčbou závislosti na opiátech, přičemž nejnovější statistiky ukazují, že v Evropě se substituční léčby využívá v nejméně 585 000 případech. Rovněž se rozvíjejí služby šité na míru jiným typům užívání drog a naše centrum informuje o nových a inovativních přístupech k řešení problémů spojených s konopím a kokainem.

Diskuse o činnostech zaměřených na snížení poptávky po drogách se čím dál více soustřeďují na identifikaci takových způsobů intervence, u kterých lze doložit důkazy o jejich účinnosti. Složitost posuzování takových důkazů a definice standardů kontroly kvality jsou tématem této *Výroční zprávy*. Avšak jakákoliv intervence, byť dobře odůvodněná, nebude nejspíše fungovat, pokud bude špatně provedena. Z tohoto důvodu musíme rovněž identifikovat a šířit osvědčené postupy, což je téma, které bylo nově zdůrazněno v přepracovaném nařízení EMCDDA, které vstoupilo v platnost v lednu 2007.

Jako monitorující orgán pracujeme s fakty a čísly a ctíme vědeckou přesnost a nestrannost. Avšak i když v naší práci hrají zásadní roli přesné vědecké údaje, nikdy nesmíme zapomenout na to, že se za těmito čísly skrývají skutečné lidské bytosti, jejichž životy jsou zasaženy a někdy zničeny v důsledku problémů s drogami. Za suchými statistikami o počtech žádostí o léčbu, o úmrtích souvisejících s drogami a o trestné činnosti jsou truchlící rodiny, promrhaný potenciál a děti vyrůstající v nebezpečném prostředí. Vývoj účinných opatření v rámci problematiky drog od nás vyžaduje, abychom k našim údajům přistupovali nezaujatě, nikdy však nesmíme být lhostejní k samotnému tématu.

Poznámky:

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/health/ph_determinants/life_style/drug/drug_rec_en.htm#1

Informace o všech produktech *Výroční zprávy*, tiskových zprávách, službách a akcích a odkazy na ně budou k dispozici dne 22. 11. 2007 v 10:00 SEČ na adrese:

<http://www.emcdda.europa.eu/events/2007/annualreport.cfm>